

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria A

Warszawa, dnia 22 grudnia 2020 r.

Pozycja 68

POSTANOWIENIE

z dnia 3 grudnia 2020 r.

Sygn. akt SK 27/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Krystyna Pawłowicz – przewodniczący
Stanisław Piotrowicz
Jakub Stelina – sprawozdawca
Michał Warciński
Rafał Wojciechowski,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 3 grudnia 2020 r., skargi konstytucyjnej spółki [...] o zbadanie zgodności:

art. 110 § 2 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. Nr 22, poz. 91, ze zm.) w zakresie, w jakim nie określa przesłanek wydania wypisu aktu notarialnego osobie innej niż wskazana w art. 110 § 1 tej ustawy, z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

umorzyć postępowanie.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

I

1. W skardze konstytucyjnej z 11 lipca 2016 r. spółka [...] (dalej: skarżąca) wniosła o stwierdzenie niezgodności art. 110 § 2 ustawy z dnia 14 lutego – Prawo o notariacie (Dz. U. Nr 22, poz. 91, ze zm., obecnie: Dz. U. z 2020 r. poz. 1192; dalej: ustawa) w zakresie, w jakim nie określa przesłanek wydania wypisu aktu notarialnego osobie innej niż wskazana w art. 110 § 1 ustawy, z art. 45 ust. 1, w związku z art. 2 Konstytucji.

1.1. Skarga konstytucyjna została wniesiona na tle następującego stanu faktycznego. Skarżąca zawarła z wydawnictwem umowę kolportażową, która zobowiązywała skarżącą do ustanowienia zabezpieczenia na rzecz wydawnictwa w formie aktu notarialnego. W akcie tym skarżąca miała poddać się egzekucji do kwoty 2 500 000 zł w celu zaspokojenia ewentualnych wierzytelności wydawnictwa, powstałych w wyniku nienależytego wykonania umowy kolportażowej przez skarżącą. Akt notarialny, w którym prezes skarżącej poddał spółkę rygo-

rowi egzekucji w trybie z art. 777 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (obecnie: Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, ze zm.; dalej: k.p.c.) na rzecz wydawnictwa, sporządzony został 3 września 2012 r. Skarżąca przekazała wydawnictwu skan aktu notarialnego. Do przekazania wypisu aktu notarialnego jednak nie doszło.

Zgodnie z twierdzeniami wydawnictwa umowa kolportażowa została przez skarżącą nienależycie wykonana i wydawnictwo postanowiło dochodzić z tego tytułu odsetek ustawowych za opóźnienie.

Na wniosek wydawnictwa z 18 grudnia 2015 r. sąd okręgowy wszczął postępowanie nieprocesowe, którego celem było uzyskanie urzędowego wypisu aktu notarialnego z 3 września 2012 r. oraz nadanie mu klauzuli wykonalności. Celem postępowania było zobowiązanie notariusza do wydania wypisu aktu notarialnego z 3 września 2012 r. osobie, która nie była stroną tego aktu ani osobą, dla której zastrzeżono w akcie prawo otrzymania wypisu, ani następcą prawnym takich osób. Skarżąca była jedyną stroną aktu notarialnego z 3 września 2012 r., którego wypisu żądało wydawnictwo. Po wysłuchaniu stron na rozprawie sąd okręgowy wydał 11 kwietnia 2016 r. postanowienie uwzględniające żądanie wnioskodawcy i zobowiązał notariusza do wydania wydawnictwu wypisu rzeczzonego aktu notarialnego. Skarżąca złożyła 18 kwietnia 2016 r. wniosek o sporządzenie uzasadnienia tego postanowienia. Sąd okręgowy 29 kwietnia 2016 r. postanowił odmówić sporządzenia uzasadnienia postanowienia z 11 kwietnia 2016 r. Wskazał, że skoro zgodnie z art. 110 § 2 ustawy w związku z art. 357 § 1 k.p.c. postanowienie z 11 kwietnia 2016 r. nie podlega zaskarżeniu, to również nie wymaga uzasadnienia. Skarżąca nie wniosła zażalenia na żadne z dwóch postanowień wydanych w tej sprawie przez sąd okręgowy.

1.2. Zarzuty skarżącej dotyczą naruszenia zasady pewności prawa, zasad przyzwoitej legislacji oraz prawa do sądu wynikających z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji. Zawierają się one w następujących twierdzeniach. Po pierwsze, skarżąca uważa, że kwestionowany przepis nie wskazuje w sposób dostatecznie precyzyjny przesłanek i kryteriów merytorycznego rozstrzygnięcia, co prowadzi do wydawania orzeczeń o prawach i obowiązkach stron w sposób całkowicie arbitralny i dowolny. Po drugie, skarżąca zarzuca, że niemożność przewidzenia kryteriów przy wydawaniu rozstrzygnięcia w postępowaniu nieprocesowym oraz tego, jakie są warunki do złożenia, uwzględnienia czy oddalenia wniosku inicjującego postępowanie, narusza poczucie pewności prawnej, co wiąże się z naruszeniem zasad demokratycznego państwa prawnego. Po trzecie, skarżąca twierdzi, że rozstrzygnięcie sądu prowadzące do udostępnienia osobie trzeciej, niebędącej stroną aktu notarialnego, danych osobowych, danych wrażliwych dla stron aktu lub danych o istotnej wartości gospodarczej, stanowi naruszenie zasady pewności prawnej, zapewniającej jednostce bezpieczeństwo prawne przewidziane w art. 2 Konstytucji.

Skarżąca wskazała, że ustawodawca nie odesłał do żadnych materialnoprawnych przesłanek rozstrzygnięcia oraz nie odwołał się do żadnych kryteriów, takich jak „osoba zainteresowana”, „dostatecznie usprawiedliwiona potrzeba”, „interes prawny”. Jej zdaniem skutkuje to wydaniem przez sąd orzeczenia o prawach i obowiązkach stron w sposób całkowicie arbitralny, niemający oparcia w jakichkolwiek kryteriach określonych w prawie.

W opinii skarżącej, wydanie postanowienia z 11 kwietnia 2016 r. o zobowiązaniu do wydania wypisu aktu notarialnego i postanowienia z 29 kwietnia 2016 r. o odmowie sporządzenia uzasadnienia przez sąd okręgowy naruszyło konstytucyjne prawo skarżącej do sądu określone w art. 45 ust. 1 Konstytucji, a w szczególności wynikającą z niego zasadę sprawiedliwości proceduralnej, w ten sposób, że:

– skarżąca nie знаła przesłanek i kryteriów rozstrzygnięcia, nie mogła skutecznie podjąć obrony przed roszczeniami strony przeciwnej, gdyż niemożliwe było stwierdzenie, czym

- kieruje się sąd przy wydawaniu rozstrzygnięcia oraz jakie okoliczności i argumenty może wziąć pod uwagę, co ograniczyło jej bezpieczeństwo prawne;
- skarżąca nie wiedziała, jakiego rozstrzygnięcia może oczekiwać, które przepisy w postępowaniu nieprocesowym znajdują zastosowanie oraz jakie są warunki złożenia uwzględnienia albo oddalenia wniosku inicjującego postępowanie;
 - skarżąca nie mogła przewidzieć, w jakich sytuacjach wypis aktu notarialnego mogący zawierać informacje wrażliwe, których strona aktu nie chce ujawniać nieoznaczonym osobom, w tym również dane osobowe oraz dane o istotnej wartości gospodarczej, zostanie wydany osobie trzeciej na podstawie niezaskarżalnego postanowienia sądu;
 - kwestionowany przepis, będący podstawą orzeczenia wydanego wobec skarżącej, nie zawiera żadnych materialnoprawnych przesłanek rozstrzygnięcia oraz nie odsyła i nie odwołuje się do kryteriów takich jak np. „dostatecznie usprawiedliwiona potrzeba”, „osoba zainteresowana”;
 - prawa procesowe skarżącej zostały ograniczone w sposób nieproporcjonalny i niekonieczny z punktu widzenia wartości konstytucyjnych.

Skarżąca dostrzegła naruszenie jej prawa do sądu w sposobie wydania ostatecznego orzeczenia, które obligowało notariusza do wydania wypisu aktu notarialnego osobie trzeciej.

Orzeczenie to, w ocenie skarżącej, cechowało się dowolnością, arbitralnością oraz brakiem możliwości zastosowania wobec niego kontroli instancyjnej. Skutkowało to zatem sytuacją niedopuszczalną z punktu widzenia podstawowych wymagań sprawiedliwości proceduralnej.

1.3. Skarżąca przywołała również argumentację Rzecznika Praw Obywatelskich prezentowaną w jego korespondencji kierowanej do Ministra Sprawiedliwości z 19 września 2013 r. (znak: RPO-724720-IV/13/BB) oraz z 18 listopada 2015 r. (znak: IV.511.319.2015.BB). W obu pismach RPO wskazywał na problemy ujawniające się na tle stosowania art. 110 § 2 ustawy w zakresie, w jakim przepis ten czyni postępowanie o wydanie wypisu aktu notarialnego jednoinstancyjnym oraz statuuje niepełne i niejednoznaczne przesłanki rozstrzygnięcia sądu, co może negatywnie wpływać na realizację prawa do nieujawniania informacji osobistych na podstawie innej niż ustawowa, wynikającego z art. 51 ust. 1 Konstytucji oraz naruszać normę wynikającą z art. 176 ust. 1 Konstytucji, określającą postępowanie sądowe jako co najmniej dwuinstancyjne.

2. Rzecznik Praw Obywatelskich (dalej: Rzecznik) pismem z 31 października 2017 r. zgłosił udział w niniejszym postępowaniu i zajął stanowisko, zaś pismem z 8 stycznia 2018 r. przedstawił uzasadnienie tego stanowiska. Wniósł o stwierdzenie niezgodności art. 110 § 2 ustawy w zakresie, w jakim nie reguluje przesłanek rozstrzygnięcia sprawy w przedmiocie wydania wypisu aktu notarialnego osobom innym niż strony tego aktu lub osoby, dla których zastrzeżono w akcie prawo otrzymania wypisu, a także ich następcom prawnym, z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji.

Rzecznik stwierdził, że kwestionowany przepis niedostatecznie gwarantuje uprawnienia wynikające z zasady sprawiedliwości proceduralnej. Brak ustawowego określenia przesłanek regulujących podstawę wydania rozstrzygnięcia sądowego, nakazującego wydanie wypisu aktu notarialnego, może powodować arbitralność rozstrzygnięcia. Rzecznik zauważył, że wobec braku przesłanek sąd posiada prawnie nielimitowaną swobodę orzekania. Dla uczestników postępowania skutkuje to nieuchwytnością mechanizmu dochodzenia przez sąd do rozstrzygnięcia. Zdaniem Rzecznika, także inne przepisy ustawy nie pozwalają na identyfikację przesłanek, którymi winien kierować się sąd podczas rozstrzygania sprawy na podstawie art. 110 § 2 ustawy. Pozostałe przepisy ustawy również nie odwołują się do niedookreślonych pojęć takich jak „dostatecznie usprawiedliwiona potrzeba” czy „interes prawny”.

Z tych względów, zdaniem Rzecznika, brak materialnoprawnych przesłanek rozstrzygnięcia sądu uzasadnia stwierdzenie niekonstytucyjności art. 110 § 2 ustawy.

3. Marszałek Sejmu (dalej: Marszałek) w piśmie z 8 lutego 2018 r. wniósł o stwierdzenie zgodności art. 110 § 2 ustawy w zakresie, w jakim nie określa przesłanek wydania wypisu aktu notarialnego osobie innej niż wskazana w art. 110 § 1 ustawy, z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji.

Marszałek uznał zarzuty skarżącej za nieprzekonujące, w szczególności zarzut odnoszący się do niewskazania przez prawodawcę w art. 110 § 2 ustawy przesłanek rozstrzygnięcia sądowego. W jego opinii, wprowadzenie do zaskarżonego przepisu klauzul generalnych nie wiązałoby się ze zmianą co do możliwości przewidzenia przesłanek rozstrzygnięcia sądu. Klauzule generalne nie prowadzą bowiem do zwiększenia stopnia gwarancji pewności prawa. Ocena stanu faktycznego nadal byłaby zostawiona sądowi decydującemu w kwestii zobowiązania notariusza do wydania wypisu aktu notarialnego osobie trzeciej. Zdaniem Marszałka, kryteria, których braku skarżąca stara się dowieść, można wywieść pośrednio z charakteru postępowania nieprocesowego, w toku którego strony mogą przedstawić swoje racje. Uznał ponadto za bezpodstawny zarzut skarżącej dotyczący możliwości ujawnienia osobie trzeciej, która występuje z wnioskiem o wydanie wypisu aktu notarialnego, informacji wrażliwych dla stron aktu notarialnego, w tym danych osobowych. Wydawnictwo faktycznie otrzymało bowiem od skarżącej skan aktu notarialnego z 3 września 2012 r. Skarżąca zatem własnym działaniem ujawniła już informacje wrażliwe. Informacja o ujawnieniu skanu aktu notarialnego zawarta jest w uzasadnieniu wniosku wydawnictwa o zobowiązanie notariusza do wydania wypisu aktu notarialnego z 3 września 2012 r. Uzyskanie urzędowego wypisu aktu notarialnego, w którym skarżąca poddawała się egzekucji co do określonych wierzytelności, miało jedynie umożliwić nadanie temu aktowi klauzuli wykonalności w celu wszczęcia egzekucji. W ocenie Marszałka, abstrakcyjny charakter zarzutów skarżącej uzasadnia stwierdzenie zgodności art. 110 § 2 ustawy, w kwestionowanym zakresie, z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji.

4. Prokurator Generalny (dalej: Prokurator) w piśmie z 18 kwietnia 2018 r. wniósł o stwierdzenie, że art. 110 § 2 ustawy jest zgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji.

Prokurator wskazał, że „inne osoby”, które mogą wszcząć postępowanie o wydanie wypisu aktu notarialnego, a o których mowa w art. 110 § 2 ustawy, to osoby trzecie, mające interes prawny w otrzymaniu wypisu, ale pozostające poza zakresem podmiotowym art. 110 § 1 ustawy. Zwrócił uwagę, że o ile niektóre podobne przepisy określające zakres udostępniania informacji o dokonanych czynnościach prawnych (najczęściej procesowych) przewidują kryteria, jakie muszą spełnić osoby trzecie w celu uzyskania dostępu do tych informacji, to nie jest to regułą dla wszystkich regulacji tego rodzaju. Prokurator podniósł, że pojęcie „innej osoby”, mającej interes prawny w wydaniu jej wypisu aktu notarialnego, użyte w art. 110 § 2 ustawy, jest identyczne z pojęciem osoby mającej interes prawny w wydaniu jej odpisów dokumentów znajdujących się w aktach ksiąg wieczystych, użytym w art. 36¹ ust. 4 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. z 2017 r. poz. 1007, ze zm.). Strona podmiotowa jest tak samo szeroka w obu tych ustawach. Grupa podmiotów mogących mieć interes prawny we wszczęciu postępowania nieprocesowego jest bowiem trudna do precyzyjnego wyliczenia. Z tego też powodu ustawodawca zamiennie posługuje się pojęciami „osoba zainteresowana”, „zainteresowany”, „osoba mająca interes prawny” czy „inna osoba”. Ponadto brak wyliczenia przesłanek rozstrzygnięcia sądu w art. 110 § 2 ustawy nie oznacza, że przesłanek tych nie można wywieść z ogólnych przepisów dotyczących postępowania nieprocesowego, np. z art. 510 § 1 k.p.c., który zawiera definicję „osoby zainteresowanej

w sprawie”. Sąd, jak podkreślił Prokurator, zawsze ma obowiązek badać interes prawny wnioskodawcy i przeciwstawiać mu interes prawny innych uczestników postępowania nieprocesowego. Nieuprawnione jest więc postrzeganie przez skarżącą normy wynikającej z art. 110 § 2 ustawy w oderwaniu od całościowej regulacji postępowania nieprocesowego. Takie podejście może prowadzić do niepotrzebnej kazuistyki. Prokurator, podobnie jak Marszałek, podał w wątpliwość argument skarżącej dotyczący ochrony informacji wrażliwych. Ujawnienie tych informacji nastąpiło bowiem przez samą skarżącą w toku wcześniejszych kontaktów z wydawnictwem. Z tych względów Prokurator wniósł o stwierdzenie zgodności kwestionowanego przepisu z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji.

5. Trybunał Konstytucyjny, na podstawie art. 70 ust. 1 w związku z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393), wystąpił do Sądu Najwyższego o informacje w sprawie stosowania i wykładni zaskarżonej regulacji w orzecznictwie sądowym.

W odpowiedzi z 22 września 2020 r. Dyrektor Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego wskazał, że analizowany przepis był przedmiotem orzecznictwa SN sporadycznie, raczej w kontekście niezaskarżalności postanowienia wydanego w trybie tego przepisu przez sąd okręgowy. Przytoczył m.in. pogląd SN zawarty w postanowieniach z 28 stycznia 2004 r., sygn. akt IV CZ 176/03 oraz IV CK 677/03, że „sprawy rozstrzygane w trybie tego przepisu to «zagadnienia mniejszej wagi, a wydanie orzeczenia nie rozstrzyga istoty sprawy cywilnej w znaczeniu materialnym»”.

Stwierdził, że orzecznictwo SN i sądów powszechnych koncentruje się na dookreśleniu funkcji art. 110 § 2 ustawy na tle innych regulacji prawnych. W niewielkim zakresie odnosi się wprost do poruszonego w skardze problemu. Jak to wskazano na przykładzie orzeczenia Sądu Okręgowego w Poznaniu z 29 stycznia 2016 r., sygn. akt XIV Ns 129/15, brak bliższego określenia przesłanek wydania wypisu aktu notarialnego zmusza sąd do ich poszukiwania w „całości kształcie okoliczności sprawy”, co może stwarzać poczucie braku pewności prawa i wątpliwość, czy w danej sytuacji zainteresowanemu przysługuje prawo do sądu.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Przystępując do rozpoznania sprawy, należało przypomnieć, że – zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074, ze zm.; dalej: przepisy wprowadzające uotpTK) – do postępowań wszczętych i niezakończonych przed wejściem w życie ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: uotpTK) – stosuje się przepisy nowe. Ponieważ przepisy działu II uotpTK „Postępowanie przed Trybunałem”, zaczęły obowiązywać od 3 stycznia 2017 r. (art. 1 przepisów wprowadzających uotpTK), procedowanie w niniejszej sprawie odbywało się na podstawie uotpTK.

2. Wykorzystanie skargi konstytucyjnej, jako instrumentu ochrony konstytucyjnych wolności i praw jednostek, uzależnione jest od spełnienia przesłanek określonych w art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz uotpTK.

Skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu, w ramach którego Trybunał bada, czy odpowiada ona warunkom formalnym oraz czy nie jest oczywiście bezzasadna. Zakończenie tego etapu formalnej weryfikacji skargi nie wyłącza jednak dalszej oceny wa-

runków jej wniesienia, dokonywanej na kolejnym etapie postępowania. Postanowienie o przekazaniu skargi konstytucyjnej do rozpoznania przez odpowiedni skład Trybunału nie przesądza więc ostatecznie o dopuszczalności jej merytorycznego rozpatrzenia. Trybunał ma obowiązek ustalania na każdym etapie postępowania, czy merytoryczna ocena zarzutów określonych w badanej skardze konstytucyjnej jest w ogóle dopuszczalna.

Trybunał, rozpoznając sprawę, nie jest związany stanowiskiem zajęтым w zarządzeniu lub postanowieniu rozstrzygającym sprawę w ramach wstępnego rozpoznania. Kontrolując istnienie pozytywnych oraz brak ujemnych przesłanek procesowych, Trybunał może także dojść do wniosków odmiennych niż te, które zostały uprzednio wyrażone w postanowieniu wydanym na etapie wstępnego rozpoznania konkretnej skargi konstytucyjnej (zob. postanowienie z 18 grudnia 2019 r., sygn. SK 71/19, OTK ZU A/2020 poz. 2).

3. Przedmiotem kontroli skarżąca uczyniła art. 110 § 2 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (obecnie: Dz. U. z 2020 r. poz. 1192; dalej: ustawa) w zakresie, w jakim nie reguluje – jej zdaniem – przesłanek rozstrzygnięcia sprawy o wydanie wypisu aktu notarialnego osobom innym niż strony tego aktu lub takim, dla których zastrzeżono w akcie prawo otrzymania wypisu oraz ich następcom prawnym.

Treść kwestionowanego przepisu oraz bezpośrednio z nim związanego § 1 jest następująca:

„§ 1. Wypisy aktu notarialnego wydaje się stronom aktu lub osobom, dla których zastrzeżono w akcie prawo otrzymania wypisu, a także ich następcom prawnym.

§ 2. Za zgodą stron lub na podstawie prawomocnego postanowienia sądu wojewódzkiego, w którego okręgu znajduje się kancelaria notariusza, wypis aktu notarialnego może być wydany także innym osobom. Sąd orzeka w tym przedmiocie w trybie postępowania nieprocesowego, po wysłuchaniu stron aktu notarialnego, jeżeli stawia się na wezwanie. Postanowienie sądu wojewódzkiego nie podlega zaskarżeniu.”

Trybunał przypomina, że reguły postępowania nieprocesowego określone w ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, ze zm.; dalej: k.p.c.), w zakresie wiążącym się z niniejszą sprawą, nakazują wszczęcie postępowania na wniosek (art. 506 k.p.c.). Uprawnionym jest zainteresowany w sprawie, czyli każdy, czyich praw dotyczy wynik postępowania (art. 510 k.p.c.). Konieczne jest wykazanie przez wnioskodawcę legitymacji do zgłoszenia wniosku (zainicjowania postępowania). Uprawnienie wnioskodawcy powinno istnieć w toku całego postępowania, aż do chwili wydania postanowienia kończącego postępowanie w sprawie. W wypadku niewykazania lub utraty legitymacji czynnej, sąd może, bez wzywania zainteresowanych do udziału w sprawie, oddalić wniosek na posiedzeniu niejawnym, jeżeli z jego treści wynika oczywisty brak uprawnienia wnioskodawcy (art. 514 § 2 k.p.c.). Poza wnioskodawcą, udział w postępowaniu ma zapewniony każdy podmiot, którego status prawny, czyli jego prawa lub obowiązki, pozostają w związku z przedmiotem postępowania. Wynik postępowania dotyczy praw danej osoby, jeżeli orzeczenie wywrze skutek w sferze prawnej tej osoby. Sąd ma zatem obowiązek dopuścić bądź wezwać zainteresowanych do udziału w sprawie (art. 510 § 2 k.p.c.).

Rozstrzygając, sąd jest obowiązany do odpowiedniego stosowania przepisów o procesie, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej (art. 13 § 2 k.p.c.). Z mocy tego przepisu, do postanowień kończących sprawę co do istoty, zastosowanie znajdą odpowiednie przepisy o wyrokach (art. 361 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.). Wiąże to sąd konkretnymi granicami orzekania, wyznaczonymi przez ustawę.

Wskazane wyżej przepisy ustalają zatem, wbrew twierdzeniom skarżącej, brzegowe warunki do złożenia, uwzględnienia czy oddalenia wniosku inicjującego postępowania.

4. Niezależnie od wyżej poczynionych ustaleń, Trybunał stwierdził, uwzględniając stan faktyczny i prawny leżący u podstaw niniejszej skargi konstytucyjnej, że w niniejszej sprawie istnieje konieczność umorzenia postępowania na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 uopot TK, tj. z uwagi na niedopuszczalność wydania wyroku.

Trybunał dostrzegł, że istotą i celem skargi konstytucyjnej nie było w rzeczywistości wykazanie naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw skarżącej, lecz próba przeciwdziałania niekorzystnemu rezultatowi stosowania prawa i jego skutkom prawnym. Należało tu przypomnieć stanowisko zajęte w postanowieniu TK z 21 września 2006 r., sygn. SK 10/06 (OTK ZU nr 8/A/2006, poz. 117), że „rozstrzygnięcie Trybunału, zainicjowane skargą konstytucyjną, choć wywiera skutki *erga omnes*, to w szczególności dotyczy podmiotu, który postępowanie zainicjował. Oznacza to, że w jego sprawie musi dojść, w przypadku zasadnego i skutecznego podważenia kwestionowanego przepisu, do faktycznej ochrony konstytucyjnych praw lub wolności, jak stanowi art. 79 ust. 1 Konstytucji. Jak wskazuje literatura przedmiotu, u materialnych podstaw polskiego modelu skargi konstytucyjnej leży osobisty interes prawny, a nie interes obiektywny – jak przy modelu skargi powszechnej. Skarga konstytucyjna jest również skierowana na badanie kwestionowanych aktów prawnych, nie zaś rozstrzygnięć sądowych (...). W niniejszej sprawie wymaga więc rozważenia określenie skutków potencjalnego pozytywnego (dla skarżącego) rozstrzygnięcia Trybunału: czy przynieść ono może skarżącemu możliwość ochrony jego konstytucyjnie gwarantowanych praw lub wolności?”. Należy spostrzec, że orzeczenie Trybunału w danym stanie prawnym i faktycznym nie mogłoby odwrócić skutków prawnych w postaci wydania odpisu aktu notarialnego, zatarcia cywilnoprawnych skutków nienależytego wykonania zobowiązania czy też zapobieżenia skutkom postępowania egzekucyjnego.

5. Trybunał jednak dostrzega, w ślad za stanowiskami Rzecznika Praw Obywatelskich, Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego oraz doktryny, że kwestionowany przepis może budzić wątpliwości konstytucyjne. Trybunał podziela tu – co do mechanizmów przyjętych w kwestionowanej normie – pogląd wyrażony w wyroku z 16 stycznia 2006 r., sygn. SK 30/05 (OTK ZU nr 1/A/2006, poz. 2), że niedopuszczalne jest takie formułowanie przepisów, które wyłączają poznawalność praktyki sądowej z uwagi na całkowite wyłączenie obowiązku informacyjnego sądu. Dla osiągnięcia standardów konstytucyjnych niezbędne jest ujawnianie w czytelny sposób motywów rozstrzygnięcia, w stopniu umożliwiającym weryfikację sposobu myślenia sądu (i to nawet jeśli samo rozstrzygnięcie jest niezaskarżalne), a więc chodzi o unikanie dowolności czy wręcz arbitralności działania sądu oraz zapewnienie przewidywalności dla uczestnika postępowania dzięki odpowiedniej spójności i wewnętrznej logice mechanizmów, którym jest poddany.

Jednak ze względu na to, że niniejsza sprawa została zainicjowana skargą konstytucyjną, niemożność jej merytorycznego rozpoznania wynikła zasadniczo z okoliczności faktycznych i prawnych leżących u podstaw skargi.

Niniejsze postanowienie nie wyklucza możliwości zbadania treści art. 110 § 2 ustawy *in abstracto*, na wniosek podmiotu mającego ogólną legitymację procesową (art. 191 ust. 1 pkt 1 Konstytucji).

Z tych względów Trybunał Konstytucyjny postanowił jak na wstępie.